

รูปแบบการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชนที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน *

Model of applying sufficient economy philosophy and linkage with community economy affecting the successful of community finance institute management

นพพร จันทรนำชู (Nopporn Chantaranamchoo) **

พรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์ (Phanthida Laophuangsak) ***

ยุวรี ผลพันธิน (Yuwaree Polpanthin) ****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชนที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน ตัวอย่างเป็นประธานกองทุนหมู่บ้าน และสถาบันการเงินชุมชนในสังกัดสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติสาขา 12 รวม 400 คน ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชนต้นแบบอ้อมใหญ่ หมู่ 8 จังหวัดนครปฐม และสถาบันการเงินชุมชนบ้านวัดพระศรีอารย์ จังหวัดราชบุรี และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เขต 12 รวม 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แนวคำถามการสัมภาษณ์ระดับลึก และแนวทางการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพใช้การสร้างทฤษฎีฐานราก

ผลการศึกษา พบว่า 1. ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านคณะกรรมการ ปัจจัยด้านสมาชิก ปัจจัยด้านการเรียนรู้และปัจจัยด้านเครือข่ายส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และได้ค่า $R^2 = 54.4$ 2. สถาบันการเงินชุมชนประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการออม ด้านการให้สินเชื่อ ด้านการจัดการการเงิน ด้านสวัสดิการชุมชน และด้านการบริหารจัดการ และมีความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการเงินชุมชนกับเศรษฐกิจชุมชน ด้านการส่งเสริมการออม

* บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานการวิจัย The purpose of this article was to publish research.

** รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

email: noppomcu@gmail.com

Assoc. Prof. Ed.D., Department of Education Foundations, Faculty of Education, Silpakorn University

*** รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการเงิน มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Assoc. Prof. Ph.D., Department of Finance, Faculty of Business Administration, South-East Asia University

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Assist. Prof. Ph.D., Department of Education Foundation, Faculty of Education, Silpakorn University

ให้แก่คนในชุมชน การส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง การส่งเสริมการประกอบอาชีพ การส่งเสริมสวัสดิการชุมชน และการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน 3. แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน ประกอบด้วย 3.1 การใช้หลักความพอประมาณและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีในการกำหนดนโยบายส่งเสริมสถาบันการเงินชุมชน 3.2 การใช้ความรู้และคุณธรรมในการตัดสินใจในการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นคงให้แก่สถาบันการเงินชุมชน 3.3 การใช้ความรู้และคุณธรรมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกเพื่อพัฒนาคน พัฒนารวม และเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน

คำสำคัญ : ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันการเงินชุมชน เศรษฐกิจชุมชน

Abstract

This research investigated proposed a development model for application of the relations between philosophy of sufficiency economy and community economy linkage affecting success in management of community financial institutions. Both quantitative and qualitative research methods were used for gathering data. 400 participants in this investigation were the chairs and members of village fund and community finance institutes under National Village and Urban Community Fund Office^{12th} branch. The major informants were the chair and members from community financial institute of Baan Om Yai Moo 8, Nakhon Pathom province, community financial institute of Prasri-arn, Ratchaburi province, and 30 administrators from national village and urban community fund office 12th branch. Data collection was gathered from questionnaires, in-depth interviews and focus groups. The process of data analysis in quantitative research included descriptive statistics, structural equation model (SEM) and in quantitative research was grounded theory construction methods.

The findings indicated that: 1. factors of leader, committee, member, learning, and network affected the application in philosophy of sufficiency economy and community economy linkages with statistical significance and $R^2 = 55.4$. 2. Community finance institutes applied the philosophy of sufficiency economy in savings, credits, financial management, and community welfare and management. The result also revealed the linkages between the community financial institutes and community economy in promoting saving, self-reliant, careers, welfare, and community activities for community people. 3. The guidelines for application of the philosophy of sufficiency economy in managing community financial institutions consisted of 3.1 The use of moderation and self-immunity in determining policies promotes community financial institutions. 3.2 The use of knowledge and prudence manages the building confident and stability of community financial institutions. 3.3 The use of

knowledge and prudence promotes the learning exchange among members for human and community development and economy community linkages.

Keywords: Sufficient Economy Philosophy, Community Finance Institute, Community Economy

ความสำคัญของปัญหา

การจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชนเป็นแนวทางหนึ่งในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ดังที่นักเศรษฐศาสตร์จากธนาคารโลกเสนอให้สถาบันการเงินชุมชนและองค์กรการเงินในระดับจุลภาคอื่น ๆ เปลี่ยนแปลงรูปแบบการระดมทุนจากการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ (Government-directed financial institution) หรือองค์กรที่ให้การช่วยเหลือ ซึ่งมักประสบกับข้อจำกัดจากการขยายการให้บริการครอบคลุมแก่กลุ่มลูกค้า โดยให้สถาบันการเงินในระดับจุลภาคทำหน้าที่เป็นสถาบันเงินฝาก (Saving Institution) เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์โดยทั่วไป (Ledgerwood & White, 2006) สถาบันการเงินชุมชนแต่ละรูปแบบมีการพัฒนาระบบการเงินให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ทำให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนของตนเองที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการที่หลากหลาย (Dusuki, 2008) อีกทั้งการขยายตัวของสถาบันการเงินชุมชนระดับฐานรากจะส่งผลให้มีการเข้าถึงแหล่งทุนของคนยากจนมากขึ้น และเชื่อมโยงต่อการประกอบกิจการขององค์กรธุรกิจขนาดเล็กมากขึ้นด้วย (Banerjee, et.al., 2010)

การดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนจึงเป็นการเสริมสร้างการพึ่งตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและเครือข่ายสถาบันการเงินชุมชน ทั้งการบริหารจัดการ ประสิทธิภาพ และการพัฒนาสถาบันการเงินชุมชนอย่างมีคุณธรรมและมีความเอื้ออาทรต่อกัน นอกจากนี้ สถาบันการเงินชุมชนมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น ที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เห็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง อีกทั้งยังทำให้ชุมชนมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สู่ความสำเร็จในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต สถาบันการเงินชุมชนจึงเป็นองค์กรสำคัญที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เนื่องจากสถาบันการเงินชุมชนเป็นการสนับสนุนการพัฒนาเฉพาะด้าน ที่สามารถส่งต่อผลประโยชน์ทางสังคมได้อย่างต่อเนื่อง มีส่วนช่วยในการขจัดความยากจน ส่งเสริมการศึกษา พัฒนาสุขภาพ และเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ผู้เสียเปรียบ (Simanowitz & Brody, 2004: 1) สถาบันการเงินชุมชนจึงเป็นการพัฒนาระบบการเงินของแต่ละชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนมีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน และสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน และทำให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนของตนเอง เสริมสร้างกระบวนการพึ่งตนเอง อีกทั้งยังเป็นการสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชน และเครือข่ายองค์กรการเงินชุมชน และสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชน

การพัฒนาสถาบันการเงินชุมชนให้บรรลุเป้าหมายข้างต้นนั้นต้องมีการพัฒนาการดำเนินงาน มีการบริหารจัดการที่เหมาะสม และต้องมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (นพพร จันทรนำชู และพรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์, 2557) งานวิจัยนี้จะศึกษาสถาบันการเงินชุมชนในพื้นที่ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สาขา 12 ซึ่งมีสถาบันการเงินชุมชนที่เป็นต้นแบบในการศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน และสามารถนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนและเศรษฐกิจชุมชน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษารูปแบบการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชนที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนเพื่อให้เป็นรูปแบบที่สถาบันการเงินชุมชนและองค์กรการเงินชุมชนอื่นสามารถนำไปใช้ปฏิบัติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน และความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน
2. เพื่อศึกษาความสำเร็จในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน และความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน

คำถามการวิจัย

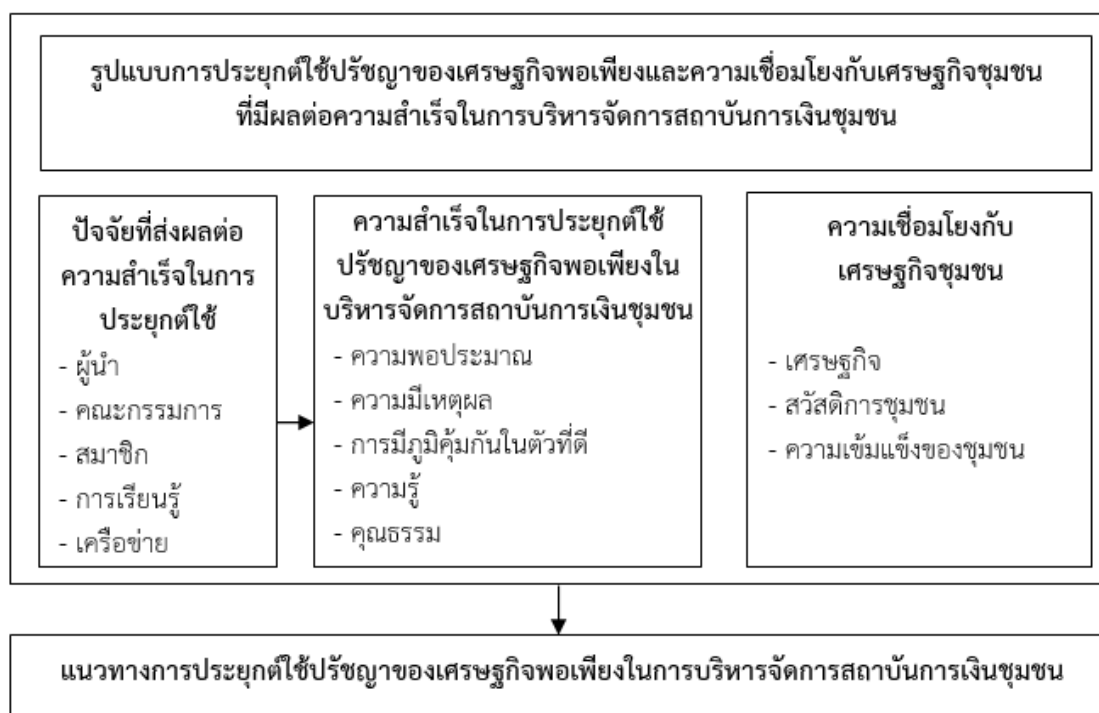
ความสำเร็จในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนเป็นอย่างไร มีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชนอย่างไร และแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนเป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านผู้นำ ด้านคณะกรรมการ ด้านสมาชิก ด้านการเรียนรู้ และด้านเครือข่าย ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน และความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้มีกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษารูปแบบการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน และความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่าง (Samples) ซึ่งเป็นประธานกองทุนหมู่บ้านและสถาบันการเงินชุมชน สังกัดสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติสาขา 12 จากการคำนวณขนาดตัวอย่างของชুমัคเกอร์และโลแมคซ์ (Schumacher & Lomax, 1996) ได้กำหนดตัวอย่างเพื่อความคลาดเคลื่อนจำนวน 400 คน และการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้ตัวอย่างจากจังหวัดกาญจนบุรี 68 คน นครปฐม 68 คน ราชบุรี 68 คน ประจวบคีรีขันธ์ 32 คน เพชรบุรี 49 คน สมุทรสงคราม 21 คน สมุทรสาคร 23 คน และสุพรรณบุรี 70 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนและความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยสูตรของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation Coefficient) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) และทดสอบแบบจำลองสมมติฐานกับข้อมูลจากตัวอย่าง ด้วยการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความสำเร็จในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน และความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน

วิธีการรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ประธานกลุ่ม คณะกรรมการกลุ่ม และสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชนต้นแบบบ้านอ้อมใหญ่ หมู่ 8 อำเภอบ้านโฮ่งใหญ่ จังหวัดนครปฐม และสถาบันการเงินชุมชนต้นแบบวัดพระศรีอารย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ที่เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งเป็นสถาบันการเงินชุมชนที่ได้รับการยกระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชนต้นแบบ จากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

การวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory)

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน

วิธีการรวบรวมข้อมูล การจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสนอแนวทาง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ประธานกลุ่ม คณะกรรมการกลุ่ม และสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านและสถาบันการเงินชุมชน รวมทั้งเจ้าหน้าที่จากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เขต 12 ที่เลือกแบบเจาะจง รวมผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดจำนวน 20 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการเงินชุมชนกับเศรษฐกิจชุมชน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้เกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการเงินชุมชนกับเศรษฐกิจชุมชน 9 ตัวแปร โดยใช้สมมติฐานสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่าต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) มีจำนวน 26 คู่ และความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกคู่ โดยเป็นความสัมพันธ์ทางบวก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.283 ถึง 0.713 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการเงินชุมชนกับเศรษฐกิจชุมชน

ตัวแปร	LEAD	COMM	MEM	LEARN	NET	APP	ECO	WEL	STR
LEAD	1								
COMM	0.668*	1							
MEM	0.619*	0.713*	1						
LEARN	0.525*	0.623*	0.638*	1					
NET	0.283*	0.364*	0.434*	0.647*	1				
APP	0.486*	0.588*	0.646*	0.566*	0.314*	1			
ECO	0.429*	0.514*	0.572*	0.621*	0.529*	0.620*	1		
WEL	0.417*	0.442*	0.565*	0.467*	0.299*	0.653*	0.616*	1	
STR	0.429*	0.524*	0.582*	0.569*	0.403*	0.671*	0.694*	0.728*	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

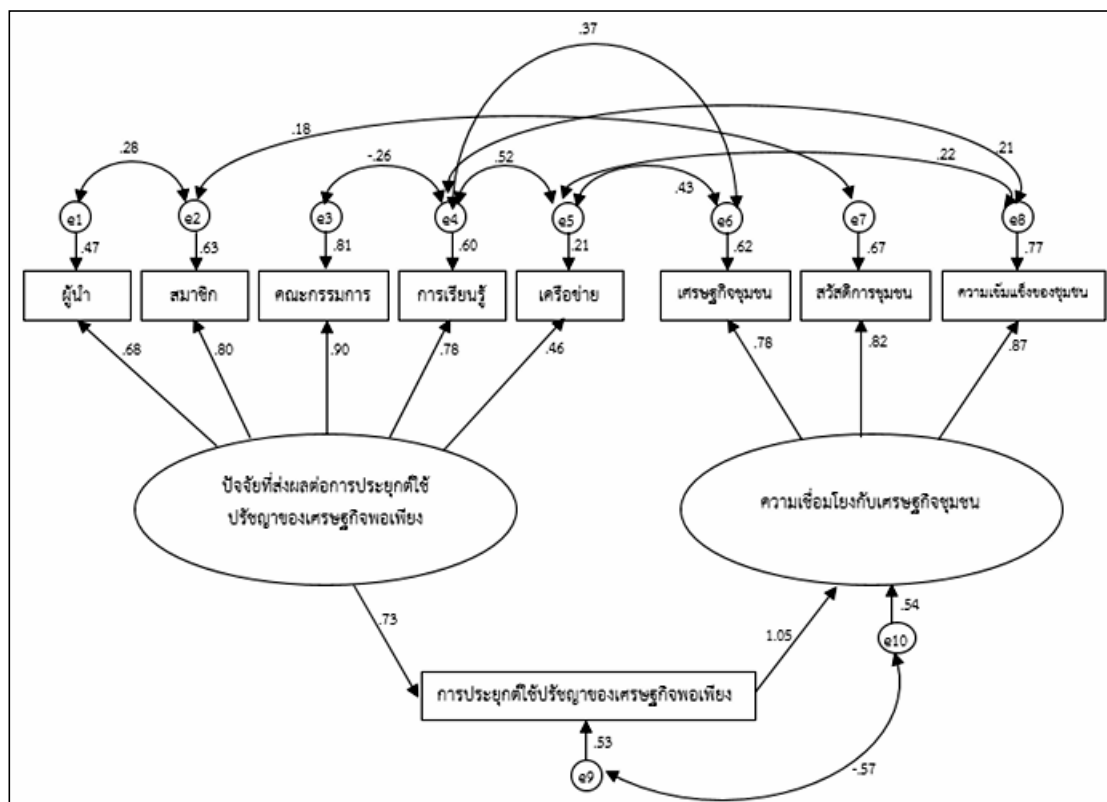
จากผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ สามารถนำไปวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการเงินชุมชนกับเศรษฐกิจชุมชน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่า $\chi^2 = 14.504$, $df = 17$, $P = 0.631$, $GFI = 0.992$, $AGFI = 0.979$, $RMR = 0.007$, $RMSEA = 0.000$ แสดงว่า ยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรที่สังเกตได้และตัวแปรแฝงสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.992 และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแล้ว ($AGFI$) เท่ากับ 0.979 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.0007 มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่มีผลต่อความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการเงินชุมชนกับเศรษฐกิจชุมชนมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของสมการโครงสร้างตัวแปรตาม คือ ความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน เท่ากับ 0.544 แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชนได้ร้อยละ 54.4 ซึ่งตัวแปรในโมเดล ได้แก่ 1. ตัวแปรแฝงภายนอก คือ ปัจจัยความสำเร็จในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร คือ ตัวแปรผู้นำ (LEAD) ตัวแปรคณะกรรมการ (COMM) ตัวแปรสมาชิก (MEM) ตัวแปรการเรียนรู้ (LEARN) และตัวแปรเครือข่าย (NET) ซึ่งมีค่าน้ำหนักปัจจัยมาตรฐานเท่ากับ 0.68, 0.90, 0.80, 0.78, 0.46 ตามลำดับ 2. ตัวแปรส่งผ่าน คือ ตัวแปรการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3. ตัวแปรแฝงภายใน คือ ตัวแปรความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรความเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ (ECO) ตัวแปรความเชื่อมโยงด้านสวัสดิการชุมชน (WEL) และตัวแปรความเชื่อมโยงด้านความเข้มแข็งของชุมชน (STR) ซึ่งมีค่าน้ำหนักปัจจัยมาตรฐานเท่ากับ 0.78, 0.82 และ 0.87 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลของตัวแปรในโมเดล พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.73 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีอิทธิพลเชิงบวกทางอ้อมต่อความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชนผ่านการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.76 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงต่อความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 1.05 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 2 และได้รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการเงินชุมชนกับเศรษฐกิจชุมชน ดังภาพที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการเงินชุมชนกับเศรษฐกิจชุมชน

ตัวแปรเชิงสาเหตุ	ตัวแปรผล					
	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง			ความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	0.73*	-	0.73*	-	0.761*	0.761*
	(0.12)	-	(0.12)	-	(-)	(-)
	-	-	-	1.05**	-	1.05*
	-	-	-	(0.07)	-	(0.07)
ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงภายนอก	LEAD	COMM	MEM	LEARN	NET	
ค่าน้ำหนักปัจจัย	0.68*	0.90*	0.80*	0.78*	0.46*	
(SE)	(0.13)	(0.15)	(0.17)	(0.12)	-	
R ²	0.46	0.81	0.64	0.60	0.21	
ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงภายใน	ECO	WEL	STR			
ค่าน้ำหนักปัจจัย	0.78*	0.82*	0.87*			
(SE)	(-)	(0.06)	(0.06)			
R ²	0.62	0.67	0.77			
สมการโครงสร้างของตัวแปรภายใน	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง			ความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน		
R ²	0.527			0.544		
ค่าสถิติไค-สแควร์ =14.504 df = 17, P = 0.631, GFI = 0.992, AGFI = 0.979, RMR = 0.007, RMSEA =0.000						

ภาพที่ 2 รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการเงินชุมชนกับเศรษฐกิจชุมชน

2. ความสำเร็จในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน และความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการเงินชุมชนกับเศรษฐกิจชุมชน

2.1 ความสำเร็จในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน

ความพอประมาณ

ด้านการออม โดยส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้ามาเป็นสมาชิกของกองทุน ทำให้กองทุนมีเงินออมเพียงพอที่จะนำมาบริหารจัดการกองทุน ฟังผลการออมจากคนในชุมชนเป็นหลัก และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ และกระจายความเป็นเจ้าของโดยการถือหุ้น

ด้านการให้สินเชื่อ โดยให้สินเชื่อแก่สมาชิกตามวินัยและความพร้อมของสมาชิก โดยไม่กระทบต่อการดำเนินงานและความเสี่ยงของสถาบันการเงินชุมชน

ด้านการจัดการการเงิน โดยพิจารณาความสมดุลระหว่างเงินฝากที่มีและเงินที่จะให้สินเชื่อ เพื่อมิให้เสียโอกาสในการสร้างผลตอบแทนแก่สมาชิก และไม่มีความเสี่ยงที่มากเกินไป

ด้านการจัดสวัสดิการชุมชน โดยจัดสวัสดิการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมแก่สมาชิกทุกคนและเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดสวัสดิการตามความเหมาะสม เพื่อไม่ให้กระทบกับฐานะของสมาชิกและฐานะการเงินของสถาบันการเงินชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ โดยใช้บุคลากรที่เป็นคนในชุมชนและมีการใช้พนักงานร่วมกันในแต่ละองค์กรย่อยของสถาบันการเงิน รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่โดยมีได้มุ่งหวังรายได้เป็นสำคัญ เพื่อลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าจ้างของสถาบันการเงิน นอกจากนี้ การเลือกคณะกรรมการกองทุนจะคัดเลือกกรรมการชุดเดิมอย่างน้อยก็หนึ่ง เพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และมีการเรียนรู้การดำเนินงานสถาบันระหว่างสมาชิก

ความมีเหตุผล

ด้านการออม โดยส่งเสริมให้สมาชิกของกองทุนมีพฤติกรรมการใช้จ่ายและวินัยการออมที่เหมาะสมก่อนที่จะจัดสรรเงินเชื่อให้แก่สมาชิกกู้ยืมเงิน

ด้านการให้สินเชื่อ โดยใช้หลักการให้สินเชื่อจากลักษณะของผู้กู้ ความสามารถในการชำระหนี้ เงินทุนหลักประกัน และเงื่อนไขของสถาบันการเงินชุมชน จะส่งผลต่อการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน และสร้างความเชื่อถือให้แก่สถาบันการเงินชุมชน

ด้านการจัดการการเงิน โดยใช้หลักเหตุผลในการปรับหลักเกณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกและบริบทของชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ โดยมีองค์กรย่อยหลายกลุ่มจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการ มีกฎระเบียบที่กำหนดขึ้นอย่างมีเหตุผล สามารถใช้บุคลากรร่วมกันในการปฏิบัติงานแต่ละกลุ่ม และขณะเดียวกันต้องไม่สร้างความขัดแย้งจากผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น

การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ด้านการให้สินเชื่อ โดยกำหนดเงื่อนไขการกู้ยืมว่า สมาชิกต้องมีระยะเวลาในการฝากสัจจะออมทรัพย์เพื่อเป็นหลักประกันในการกู้ยืมและภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่สมาชิก และสร้างความมั่นคงในอาชีพของตนเอง

ด้านการเลือกผู้ค้ำประกัน โดยกำหนดเกณฑ์ในการเลือกผู้ค้ำประกันเงินกู้ให้แก่สมาชิกเพื่อป้องกันความเสี่ยงของสมาชิก และพิจารณาถึงลักษณะของผู้ค้ำประกันที่ต้องมีความสามารถในการชำระหนี้คืนแก่สถาบัน และสร้างระเบียบในการกู้ยืมที่ส่งเสริมวินัยทางการเงิน

ด้านการจัดสวัสดิการชุมชน โดยใช้เงินบัญชีสัจจะออมทรัพย์เป็นหลักประกันในการจัดสวัสดิการชุมชน หากมีสมาชิกถึงแก่กรรมและเงินค้ำครองที่เรียกเก็บจากสมาชิกรายเดือนไม่พอ สถาบันจะนำเงินจากสัจจะออมทรัพย์มาสำรองจ่ายให้แก่ญาติของสมาชิก และใช้เป็นหลักประกันให้แก่ญาติของสมาชิกที่ถึงแก่กรรมด้วย เพื่อให้มีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอต่อการจัดสวัสดิการ

ด้านการจัดการการเงิน โดยประเมินความเสี่ยงในอนาคตของสถาบันการเงินชุมชนอย่างรอบคอบในการบริหารจัดการการเงิน รวมทั้งพัฒนากิจกรรมอื่น นอกเหนือจากกิจกรรมทางการเงิน เพื่อสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก สร้างความมั่นคงและความน่าเชื่อถือให้แก่สถาบันการเงินชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ โดยใช้ระเบียบที่ยืดหยุ่นในการดำเนินงาน และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพแวดล้อมแต่ไม่ขัดต่อระเบียบหลัก เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงจากเหตุปัจจัย รวมทั้งการสร้างพันธมิตรทางการเงินในการให้สินเชื่อทั้งระยะสั้นและระยะยาว

ความรู้ ด้านการบริหารจัดการ โดยมีบุคลากรที่มีความรอบรู้ในการวางแผนและการบริหารจัดการทุกขั้นตอน โดยแสวงหาความรู้ เพิ่มพูนความรู้ จัดการความรู้ และต่อยอดความรู้ตลอดเวลา มีการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานระหว่างสมาชิก โดยให้สมาชิกที่เป็นตัวแทนของคนในชุมชนมาเป็นคณะกรรมการกองทุน และการเรียนรู้จากภายนอกองค์กร

คุณธรรม ด้านการบริหารจัดการ โดยมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละทั้งด้านร่างกาย เวลา และทรัพย์สิน มีคุณธรรมในการบริหารจัดการ มีการแบ่งปันผลประโยชน์เพื่อสมาชิกอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ครอบคลุมทั้งด้านการประกอบอาชีพ สุขภาพ กิจกรรมสันทนาการและการศึกษาของสมาชิกและครอบครัว

2.2 ความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการเงินชุมชนกับเศรษฐกิจชุมชน

สถาบันการเงินชุมชนมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน โดยการส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมให้แก่คนในชุมชน ดังนี้

การออมของคนในชุมชน โดยส่งเสริมการออมเงินทั้งสมาชิก และประชาชนให้คำปรึกษาทางการเงินแก่ชุมชน รวมทั้งให้บริการธุรกรรมทางการเงินและธุรกรรมที่อำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการให้แก่สมาชิกและประชาชนเพื่อสร้างสัจจะ วินัยทางการเงิน เพื่อสามารถเงินทุนของชุมชนมาพัฒนาชุมชนได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก สอดรับกับความต้องการขององค์กรการเงินชุมชนกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

การพึ่งพาตนเอง โดยจัดสรรเงินเชื่อให้แก่สมาชิก เพื่อให้คนในชุมชนพึ่งพาตนเองทางการเงิน ลดการพึ่งพาแหล่งเงินทุนนอกระบบจากภายนอก โดยใช้หลักการค้ำประกันโดยสมาชิก เพื่อสร้างทุนทางสังคมที่เกิดจากความไว้วางใจกันระหว่างสมาชิกของกลุ่ม ที่เสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ชุมชน

การประกอบอาชีพ โดยสนับสนุนการประกอบอาชีพของสมาชิกทั้งการสนับสนุนด้านสินเชื่อ ด้านความรู้ ด้านตลาด และด้านวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้สมาชิกได้นำมาใช้ในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ซึ่งช่วยให้สถาบันการเงินชุมชนสามารถต่อยอดธุรกิจชุมชนให้แก่สมาชิก

การจัดสวัสดิการชุมชน โดยจัดสวัสดิการแก่สมาชิกในหลากหลายลักษณะ เพื่อนำเงินไปแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในชีวิตประจำวัน อยู่บนพื้นฐานของความต้องการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น สามารถจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกกว้างขวางมากยิ่งขึ้น และเหมาะสมของฐานะและความพร้อมของคนในชุมชน

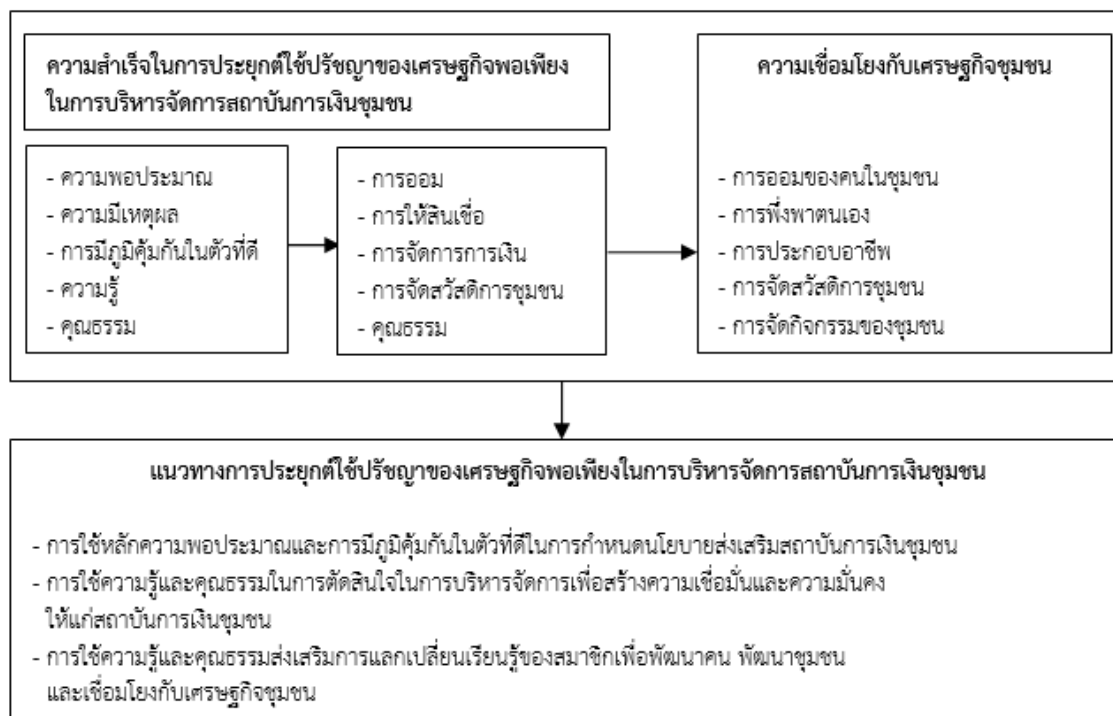
การจัดกิจกรรมของชุมชน โดยนำผลประโยชน์จากการดำเนินงานมีจัดกิจกรรมและประเพณีของชุมชน เพื่อรักษาวัฒนธรรมของชุมชน สร้างความสามัคคี และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่คนในชุมชน

3. แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน

3.1 ระดับนโยบาย การใช้หลักความพอประมาณและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีในการกำหนดนโยบายส่งเสริมสถาบันการเงินชุมชน เพื่อให้สถาบันการเงินชุมชนพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

3.2 ระดับสถาบันการเงินชุมชน การใช้ความรู้และคุณธรรมตัดสินใจในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นคงให้แก่สถาบันการเงินชุมชน

3.3 ระดับสมาชิก การใช้ความรู้และคุณธรรมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกเพื่อให้เกิดการพัฒนาสถาบันการเงินชุมชน เป็นการส่งเสริมการพัฒนาคน พัฒนาชุมชน และเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถนำมาสร้างข้อสรุปเชิงทฤษฎีในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนและความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ข้อสรุปเชิงทฤษฎีในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน และความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน

อภิปรายผล

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความเชื่อมโยง ระหว่างการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนกับเศรษฐกิจชุมชน สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้นำ ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน และความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่พบว่า ผู้นำต้องใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความรู้ในการวางแผน ด้านคุณธรรม โดยใช้ความซื่อสัตย์สุจริต ในการจัดสรรสินเชื่อ ผลประโยชน์ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้แก่สมาชิก สอดคล้องกับ Martiskainen (2017) ที่เสนอว่า ผู้นำมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนานวัตกรรมขององค์กรระดับชุมชน โดยผู้นำชุมชนสามารถนำความรู้และทักษะ เช่น การประสานงานเครือข่าย การหาแหล่งทุน และการส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่องค์กร ด้วยเหตุนี้ ผู้นำจึงมีบทบาทสำคัญ ในการประยุกต์ใช้องค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำสถาบันการเงินชุมชนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

2. ปัจจัยด้านคณะกรรมการ ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนและความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่พบว่า คณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชนต้องมีการบริหารจัดการที่ยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และต้องใช้ความรู้ในการวางแผน มีความซื่อสัตย์สุจริต และเสียสละ ทำให้คนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางการเงิน สอดคล้องกับบพพร จันทรนาชู และพรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์ (2557) พบว่า ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่มส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน เช่นเดียวกับมินระดา โคตรศรีวงศ์ และสถาพร มงคลสวัสดิ์ (2559) ที่พบว่าคณะกรรมการกลุ่ม มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการติดต่อประสานงาน ผลักดันให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง และร่วมกันแก้ไขปัญหาให้ลุล่วง ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการของสถาบันการเงินชุมชนจะร่วมกันวางแผนการปฏิบัติการ การดำเนินงาน และการตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อให้การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปตามเป้าหมาย

3. ปัจจัยด้านสมาชิก ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนและความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่พบว่า สมาชิกของสถาบันการเงินชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อให้มีการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ภายนอกองค์กร ทำให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน สอดคล้องกับ Arcand & Fafchamps (2012) และบพพร จันทรนาชู และพรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์ (2557) ที่พบว่า ปัจจัยด้านสมาชิกกลุ่มส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน เช่นเดียวกับพงศกร เอี่ยมสะอาด และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560) ที่พบว่า แกนนำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มเป็นเงื่อนไขสำคัญการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน ด้วยเหตุนี้ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะสำเร็จได้ จะต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน ในการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด

4. ปัจจัยด้านการเรียนรู้ ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนและความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่พบว่า การเรียนรู้เป็นเงื่อนไขสำคัญขององค์ประกอบด้านความรู้ในกิจกรรมของสถาบันการเงินชุมชนทุกด้าน ทั้งการบริหารจัดการ การให้สินเชื่อ การออม และการจัดสวัสดิการชุมชน และทำให้รายได้และความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของคนในชุมชนดีขึ้น สอดคล้องกับ Reinl & Kelliher (2014) ที่พบว่าการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในชุมชนส่งเสริมความสัมพันธ์ทั้งในองค์กรและระหว่างองค์กรชุมชน และส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรชุมชน เช่นเดียวกับบพพร จันทรนาชู และพรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์ (2557) ที่พบว่า ปัจจัยด้านการเรียนรู้ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน ดังนั้น การเรียนรู้ของคนในชุมชนทั้งการเรียนรู้ในการดำเนินงานองค์กรการเงินชุมชน และการเรียนรู้ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม จะส่งผลต่อการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

5. ปัจจัยด้านเครือข่าย ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน และความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน สอดคล้องกับ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่พบว่า สถาบันการเงินชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ ต้องพึ่งพาตนเองได้ และจะต้องร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้มีการเรียนรู้ร่วมมือและสามารถต่อยอดกิจกรรมทางการเงินได้อย่างต่อเนื่อง

สอดคล้องกับ Benjamin et.al. (2004) ที่เสนอว่าปัจจัยความสำเร็จของสถาบันการเงินชุมชนคือการสร้างความสัมพันธ์กันระหว่างองค์กรที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย สามารถครอบคลุมพื้นที่ของกลุ่มเป้าหมายได้มากที่สุด และนพพร จันทราหนู และพรรณิธิตา เหล่าพงศ์ศักดิ์ (2557) ที่พบว่า ปัจจัยด้านเครือข่ายส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน เช่นเดียวกับพงศกร เอี่ยมสะอาด และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560) ที่พบว่า การดำเนินกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายนอก เป็นกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานองค์กรชุมชน ดังนั้น การสร้างเครือข่ายของสถาบันการเงินชุมชนจึงช่วยให้สถาบันการเงินชุมชนมีทรัพยากรการดำเนินงานที่ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน และความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน มีดังนี้

1. **ด้านผู้นำ** ควรพัฒนาวิสัยทัศน์ของผู้นำของสถาบันการเงินชุมชนในการดำเนินงานสถาบันการเงินชุมชนที่มีเป้าหมายทั้งประสิทธิภาพการดำเนินงานและความเสมอภาคแก่สมาชิก
2. **ด้านคณะกรรมการกลุ่ม** ควรสนับสนุนให้คณะกรรมการกลุ่มมีการวางแผนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนสามารถตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
3. **ด้านสมาชิก** สถาบันการเงินชุมชนควรมีแนวทางที่ส่งเสริมให้สมาชิกนำองค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สมาชิกมีวิถีการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพที่สร้างความมั่นคงแก่เศรษฐกิจชุมชน
4. **ด้านการเรียนรู้** คณะกรรมการ สมาชิก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ ควรหาแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับสถาบันการเงินชุมชน ทั้งการสอนงาน การฝึกปฏิบัติ การบรรยายโดยหน่วยงานภายนอก เพื่อใช้เป็นหลักการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการ
5. **ด้านเครือข่าย** หน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมให้สถานะของสถาบันการเงินชุมชนเป็นที่ยอมรับ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันในตัวให้แก่สถาบันการเงินและหน่วยงานวิชาการควรมีการสนับสนุนความรู้ให้แก่สถาบันการเงินชุมชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนากิจกรรมของสถาบันการเงินชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน และให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และร่วมดำเนินการในกิจกรรมของสถาบันการเงินชุมชน
2. ควรมีการวิจัยเพื่อสร้างเครือข่ายสถาบันการเงินชุมชน ที่สามารถบูรณาการกองทุนชุมชน สถาบันการเงินชุมชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มสวัสดิการในชุมชนเข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นเครือข่ายสถาบันการเงินชุมชนที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างครอบคลุมทุกด้าน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมการพัฒนาชุมชน (2548). **กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาการผลิตกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก.**

กรุงเทพฯ: ปิทีเอส เพลส.

นพพร จันทราชู และพรรณิธิดา เหล่าพวงศักดิ์. (2557). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง **ความสำเร็จของการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชนและความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านคลองหลวง และชุมชนบ้านคลองปิกนก อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสาคร.** สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พงศกร เอี่ยมสะอาด และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2560). “ถอดบทเรียนกระบวนการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนตลาดโบราณสู่ความสำเร็จ : ตลาดแก้งโค้ง บ้านแสงโสม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.”

วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University. 10, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม): 623-635.

มินระดา โคตรศรีวงศ์ และสถาพร มงคลสวัสดิ์ (2559). “การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม ตำบลมะบ้า อำเภอฟุ่่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด.” วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University. 9, 3(กันยายน-ธันวาคม): 1632-1645.

สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2558). **รายงานสรุปผลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.**

กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). **รายงานการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง.** กรุงเทพฯ: สำนักสารนิเทศ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

ภาษาต่างประเทศ

Arcand, J.L. & Fafchamps, M. (2012). “Matching in community-based organizations.” **Journal of Development Economics.** 98(2): 203-219.

Banerjee, A., Duflo, E., Glennerster, R. & Kinnan, C. (2010, June). “The Miracle of Microfinance? Evidence from a Randomized Evaluation.” **Bread Working Paper.** No.278.: 1-53.

Benjamin, L., Rubin, J.S. & Zielenbach, S. (2004). “Community Development Financial Institutions: Current Issues and Future Prospects.” **Journal of Urban Affairs.** 26(2): 177-195.

Dusuki, A.W. (2008). **Banking for the Poor: The Role of Islamic Banking in Microfinance Initiatives.** Retrived November, 10. 2017 from <http://www.chonburiepc.com/content07.php>

Ledgerwood, J. & White, V. (2006). **Transforming Microfinance Institutions: Providing Full Financial Services to the Poor.** Washington, D.C.: World Bank.

Martiskainen, M. (2017). “The Role of Community Leadership in the Development of Grassroots Innovations.” **Environment Innovation and Societal Transitions.** 22: 78-89.

- Reinl, L. & Kelliher, F. (2014). "The social dynamics of micro-firm learning in an evolving learning community." **Tourism Management**. 40: 117-125.
- Schumacher, R.E. & Lomax, R.G. (1996). **A Beginner's Guide to SEM**. Manwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Simanowitzthe, A. & Brody, A. (2004). "Realising the potential of microfinance." **Insight**. 51: 1-2.